



STORTINGET

Innst. 160 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:88 S (2017–2018)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Bøhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud om å endre tidspunktet som legges til grunn ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptagelsessaker, fra å være tidspunktet for den skadevoldende handlingen til tidspunktet for domfellelsen, og om å gi regelverksendringene tilbakevirkende kraft

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Bøhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud fremmet 11. desember 2017 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer og foreta de nødvendige forskriftsendringer slik at tidspunktet som legges til grunn ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptagelsessaker, går fra å være tidspunktet for den skadevoldende handlingen til tidspunktet for domfellelsen. Ved vurdering av tildeling av voldsoffererstatning i gjenopptagelsessaker skal tidspunktet for den siste domfellelsen legges til grunn. Regelverksendringene skal gis tilbakevirkende kraft.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Peter

Frølich, Guro Angell Gimse og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Liv Gustavsen og Solveig Horne, fra Senterpartiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til at det finnes en rekke prinsipielle spørsmål knyttet til muligheten for å få voldsoffererstatning for eldre forhold. Lovverket på området er revidert en rekke ganger. Dette har i stor grad blitt gjort uten at lovendringene har fått tilbakevirkende kraft.

Komiteen viser til at dette også gjelder i saker som er gjenopptatt etter beslutning fra Gjenopptakelseskommisjonen, og dom deretter er gitt til tiltaltes ugunst. At en dom etter behandling i Gjenopptakelseskommisjonen er avgjort til tiltaltes ugunst, har etter hva komiteen kjenner til, bare skjedd i ett tilfelle. I Kristin-saken ble Kristin Juel Johannessens foreldre tilkjent erstatning i lagmannsretten, men erstatningen fra Kontoret for voldsoffererstatning ble langt lavere enn hva tilfellet ville vært etter nåværende lovverk. Dette er en viktig problemstilling komiteen tar på alvor.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener Kristin-saken er et eksempel på at dagens ordning for voldsoffererstatning kan slå urimelig ut for eldre saker. Erstatningsrammen er hevet en rekke ganger de senere årene. Disse medlemmer er klar over at endringene i all hovedsak er gjort uten tilbakevirkende kraft. Dette medfører at erstatningsrammen i praksis varierer fra 200 000 kroner til 5,6 mill. kroner avhengig av når et overgrep eller en voldshandling har blitt utført. Disse medlemmer har forståelse for at mange ønsker et regelsett der det gis tilbakevirkende kraft for nye endringer i erstatningsrammen.

Disse medlemmer viser til at det er gode grunner for at de berørte i Kristin-saken bør få mulighet til erstatning på bakgrunn av nye regler. Samtidig er det mange ulike grupper av tidligere voldsofre som også står i samme situasjon. Disse medlemmer mener det er nødvendig å se disse gruppene i sammenheng, og viser til at det fort kan oppfattes minst like urimelig om man innfører regler om tilbakevirkende kraft som kun gjelder for enkelte. Disse medlemmer mener et vedtak i tråd med forslaget fra representantene fra Arbeiderpartiet vil fremstå som en vilkårlig utvelgelse av én bestemt gruppe voldsofre.

Disse medlemmer er fornøyde med at erstatningsrammen for voldsofre har økt flere ganger de siste årene. Det er viktig å opprettholde prinsippet om at det er skadevolder, i disse tilfellene voldsutøver eller overgriper, som er ansvarlig for det økonomiske tapet til ofre og pårørende. Det er likevel slik at skadevolder i mange tilfeller ikke har økonomiske midler til å betale erstatning til voldsofrene. Disse medlemmer mener derfor det er riktig at staten forskutterer denne erstatningen gjennom voldsoffererstatningsordningen, for deretter å kreve inn disse pengene fra skadevolder. Det er viktig at ofre for alvorlig kriminalitet har muligheten til å sikre seg en kompensasjon, og at staten garanterer for dette uavhengig av betalingsevne hos skadevolder. Samtidig representerer ordningen med voldsoffererstatning et ikke ubetydelig kostnadsspørsmål, særlig dersom ordningen skal gis tilbakevirkende kraft for alle grupper. Dette er noe som det må tas høyde for i budsjettene.

Disse medlemmer viser til at departementet for tiden behandler NOU 2016:9 «Rettferdig og forutsigbar – volds-skadeerstatning». Utvalget anbefaler her at dagens øvre grense på 60 G (5,6 mill. kroner) skal bestå, men gis tilbakevirkende kraft for alle som søker om voldsoffererstatning etter at ny lov trer i kraft. Disse medlemmer mener departementet i denne sammenheng også bør vurdere hvordan saker som allerede har blitt avgjort etter gammelt regelverk, kan få en ny vurdering etter dagens erstatningsrammer.

Disse medlemmer mener forslaget fra Arbeiderpartiet er vilkårlig i tillegg til at det ikke tar høyde for at det pågår et større arbeid med dette i departementet, der alle grupper og hensyn skal vurderes for å oppnå en mest mulig rettferdig og forutsigbar volds-skadeerstatning.

Disse medlemmer vil også vise til at Arbeiderpartiet satt i regjering under revisjonene av voldsoffererstatningsloven i 2001, 2008, 2009 og 2012. Arbeiderpartiet har ikke vist noe ønske om å utvide ordningen til forhold som ligger tilbake i tid. Lovendringen i 2012 ga riktignok tilbakevirkende kraft for voldsofre som ble utsatt for overgrep i 2011, men ikke for saker fra 2010 og bakover. På tross av politisk uenighet og debatt rundt

problemstillingen om tilbakevirkning, har Arbeiderpartiet aldri tidligere signalisert at de er positive til en slik endring. Disse medlemmer mener likevel det er positivt at Arbeiderpartiet nå ser problemstillingene Høyre og Fremskrittspartiet allerede har igangsatt prosesser for å løse, blant annet gjennom utarbeidelsen av NOU 2016:9.

Disse medlemmer ser frem til at arbeidet med oppfølgingen av utredningen raskt ferdigstilles, og ønsker at regjeringen her ser de ulike voldsoffergruppene i sammenheng for et mest mulig rettferdig og forutsigbart regelverk.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2016:9 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av behovet for å endre regelverket slik at voldsoffererstatningsordningen omfatter voldsofre fra eldre saker.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at straffesaker kan gjenopptas etter beslutning fra Gjenopptakelseskommisjonen. En rekke saker er blitt gjenopptatt siden kommisjonen startet sitt arbeid i 2004, de fleste til gunst for tiltalte. Disse medlemmer vil videre vise til at kun i ett tilfelle har saken vært til ugunst for tiltalte, i saken som er kjent som Kristin-saken, hvor tiltalte ble dømt for drapet på Kristin Juel Johannessen i 1999. Dom i gjenopptakelsessaken falt i 2016, 17 år etter hendelsen. Gjerningsmannen soner nå en straff på 13 år.

Disse medlemmer vil påpeke at det vil kunne komme flere slike saker i fremtiden, selv om det nok ikke vil bli snakk om mange saker.

Disse medlemmer mener at denne saken er prinsipiell. Disse medlemmer mener at den illustrerer, som den første av sitt slag i Norge, at det er behov for endringer i regelverket om voldsoffererstatning fordi dagens regelverk vil gi urimelige utslag til ugunst for etterlatte i saker som denne. Dagens regelverk fører til at etterlatte i saker som gjenopptas, som Kristin-saken, ikke vil kunne få utbetalt den erstatningen domstolene tilkjenner dem.

Disse medlemmer viser til at i Kristin-saken ble Kristin Juel Johannessens foreldre tilkjent erstatning i lagmannsretten. Det ble så sendt krav om voldsoffererstatning til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). Her ble kravet avslått med henvisning til voldsoffererstatningsloven § 19. Bestemmelsen har overgangsregler som innebærer at kapittel 2 i loven ikke kommer til anvendelse for straffbare handlinger som har funnet sted før lovens ikrafttredelse. Det avgjørende ble dermed tidspunktet for når den skadevoldende handlingen fant

sted, ikke tidspunktet for domfellelse. Disse medlemmer vil vise til at dette fikk den urimelige konsekvens at Kristin Juel Johannessens foreldre ikke fikk til delt voldsoffererstatning, til tross for domstolens avgjørelse om at de hadde krav på erstatning. Klageinstansen, Statens sivilrettsforvaltning, stadfestet KFVs vedtak.

Disse medlemmer mener det fremstår som sterkt urimelig og ikke i tråd med grunnlaget for ordningen med voldsoffererstatning at mennesker som har blitt offer for svikt i politiets arbeid, og som har måttet vente i årevis for å få en avklaring og domfellelse i datterens drapssak, skal frarøves muligheten til å få utbetalt de pengene retten har tilkjent dem, fordi regelverket om voldsoffererstatning ikke er tilpasset gjenopptakelsessakene. Det må også anses å være i strid med den alminnelige rettsfølelsen. Disse medlemmer vil understreke at det at staten forskutterer erstatningen, er et av de bærende prinsippene for en statlig rettighetsordning for voldsofre.

Disse medlemmer mener man i denne saken står overfor et hull i regelverket som må tettes igjen. Dette vil kun gjelde et fåtall saker – kun gjenopptakelsessaker som har fått et resultat til ugunst for tiltalte. Disse medlemmer vil understreke hvor belastende det må være for etterlatte å vente i årevis på en dom i en drapssak. Disse medlemmer vil vise til at konsekvensene økonomisk, arbeidsmessig, helsemessig osv. er store for personer som går gjennom dette. Disse medlemmer mener det derfor er rimelig at det er domstidspunktet som skal gjelde, slik forslaget beskriver.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener svaret fra justis- og beredskapsministeren til komiteen av 24. januar 2018 (vedlagt) fremstår underlig. Disse medlemmer er spørrende til om ministeren har forstått forslaget slik det er fremmet. Disse medlemmer er uenige i at dette forslaget vil få de konsekvensene ministeren peker på.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til utgangspunktet i erstatningsretten og til hva justiskomiteen uttalte som begrunnelse for voldsoffererstatning Innst. S. nr. 171 (1975–1976) side 2:

«I en rettsstat som Norge har samfunnet – etter komitéens mening – et overordnet ansvar for at personer som uforskyldt blir utsatt for vold i forbindelse med straffbare handlinger, i rimelig utstrekning blir holdt økonomisk skadesløse.»

Disse medlemmer mener argumentet om at loven er komplisert, ikke er et godt argument. Disse medlemmer mener at forslaget om endring ikke vil komplisere, men nettopp klargjøre situasjonen for gjenopptakelsessaker. Disse medlemmer mener at

Kristin-saken har vist at loven ikke har tatt høyde for erstatning i denne typen saker.

Videre mener disse medlemmer at argumentet om urimelighet for andre heller ikke er et godt argument. Disse medlemmer viser til at det konstrueres et eksempel knyttet til en eventuell annen drapssak på samme tidspunkt. Disse medlemmer mener dette ikke blir riktig, og viser til at erstatningsutmålingen i Kristin-saken nettopp er knyttet til den tiden som er gått siden drapet, både oppreisningen og den rene erstatningen er basert på de 17 årene siden Kristin ble drept. Disse medlemmer kjenner godt til dommens innhold og viser til at på s. 9 i dommen skriver lagmannsretten følgende:

«Ved utmålingen av oppreisningen må det også tas i betraktning at det har tatt ekstraordinær lang tid å oppklare forbrytelsen. Først 17 år etter drapet foreligger lagmannsrettens dom. Det sentrale i denne sammenheng er imidlertid at foreldrene over år har måttet leve med at drapet på datteren sto uoppløst. Dette har utvilsomt vært en betydelig tilleggsbelastning.»

Disse medlemmer vil vise til at i en ordinær straffesak – ikke gjenopptakelse – vil man ta utgangspunkt i det man vet på det tidspunktet saken behandles. I denne saken hadde man 17 år å vurdere erstatningen ut fra, derfor den høye erstatningssummen – som hovedsakelig er knyttet til at mor, far og søster hadde mye lavere krav grunnet at de klarte å jobbe. Disse medlemmer mener det derfor ikke blir noen urimelighet for andre saker. I de tilfeller hvor man får dom i en ordinær straffesak, har man ikke den tilleggsbelastningen som det her er utmålt oppreisning og erstatning for. Disse medlemmer mener det blir en helt illusorisk prosess om fornærmede og etterlatte som de eneste i saken ikke skal kunne forholde seg til når saken faktisk blir behandlet og pådømt.

Disse medlemmer viser også til at det nevnes fra justis- og beredskapsministeren i svaret til komiteen at det ikke kan lønne seg å trenere en søknad om erstatning, og at domstidspunktet kan variere ut fra når saken er ferdig etterforsket. Også her mener disse medlemmer dette ikke blir problematisk, da forslaget utelukkende knytter seg til gjenopptakelsessaker.

Disse medlemmer mener det er behov for å gi endringene i regelverket tilbakevirkende kraft. Dette er også gjort tidligere, etter 22. juli-saken, da regelverket knyttet til voldsoffererstatningen ble endret og gitt tilbakevirkende kraft til gunst for dem som søkte erstatning.

Disse medlemmer vil understreke at det at regelverket gis tilbakevirkende kraft, kun vil ha betydning for én sak. Det vil ikke føre til store konsekvenser for samfunnet. Derimot vil konsekvensene dersom man ikke gir regelverket tilbakevirkende kraft, være betydelige og sterkt urimelige for dem det gjelder.

Disse medlemmer mener at ved å gi regelverket tilbakevirkende kraft retter lovgiver opp den urimeligheten som ligger i at dommen fra lagmannsretten i praksis ikke kan realiseres og på mange måter fremstår som verdiløs. Disse medlemmer mener at slik saken nå står, er den et tydelig eksempel på hvor stor forskjell det kan være på å ha rett og å få rett.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet noterer seg at det pågår et større arbeid i departementet med å gjennomgå reglene for voldsoffererstatning, og ser frem til regjeringens oppfølging av NOU 2016:9 «Rettferdig og forutsigbar – voldsskadeerstatning». Disse medlemmer er samtidig enige med forslagsstillerne i behovet for en regelendring når det gjelder tidspunktet som legges til grunn ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker, og at disse endringene gis tilbakevirkende kraft.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer og foreta de nødvendige forskriftsendringer slik at tidspunktet som legges til grunn ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker, går fra å være tidspunktet for den skadevoldende handlingen til tidspunktet for domfellelsen. Ved vurdering av tildeling av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker skal tidspunktet for den siste domfellelsen legges til grunn. Regelverksendringene skal gis tilbakevirkende kraft.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2016:9 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av behovet for å endre regelverket slik at voldsoffererstatningsordningen omfatter voldsofre fra eldre saker.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer og foreta de nødvendige forskriftsendringer slik at tidspunktet som legges til grunn ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker, går fra å være tidspunktet for den skadevoldende handlingen til tidspunktet for domfellelsen. Ved vurdering av tildeling av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker skal tidspunktet for den siste domfellelsen legges til grunn. Regelverksendringene skal gis tilbakevirkende kraft.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. mars 2018

Lene Vågslid

leder

Liv Gustavsen

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug til justiskomiteen, datert 24. januar 2018****Dokument 8:88 S (2017–2018) - Representantforslag fra justiskomiteen om å gi voldsoffererstatningsreglene tilbakevirkende kraft i gjenopptakelsessaker**

Jeg viser til justiskomiteens brev 8. januar 2018, der det bes om Justis- og beredskapsdepartementets uttalelse til representantforslag 8:88 S (2017–2018) fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Bøhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud.

Forslaget som fremmes lyder:

«Representantforslag om å endre tidspunktet ved vurdering av voldsoffererstatning i gjenopptakelsessaker fra å være tidspunktet for den skadevoldende handlingen til tidspunktet for domfellelsen, og regelendringer om tilbakevirkende kraft.»

Representantforslaget er reist på bakgrunn av at NRK 11. desember 2017 fortalte at de etterlatte etter Kristin Juel Johannessen fikk avslag på krav om erstatning fra Kontoret for voldsoffererstatning. 12 år gamle Kristin Juel Johannessen ble drept i 1999. Gjerningsmannen ble frifunnet av Agder lagmannsrett i 2003, men ble dømt for drapet da saken ble gjenopptatt i 2016. Borgarting lagmannsrett dømte gjerningsmannen til å betale over 4,5 millioner kroner i erstatning til de etterlatte.

At de etterlatte fikk avslag da de søkte om voldsoffererstatning i 2016, skyldes at de fikk utbetalt 200 000 kroner i voldsoffererstatning i 2002. Erstatningskravet var også da beregnet til høyere enn 200 000 kroner, men beløpet ble avkortet fordi maksbeløpet for hva man kan få i voldsoffererstatning for handlinger skjedd i 1999 er på 200 000 kroner.

Et klart utgangspunkt i erstatningsretten er at det er den enkelte skadevolder som skal stå økonomisk til ansvar for sine handlinger overfor skadelidte. Det anses som hovedregel ikke å være en statlig oppgave å yte erstatning for skade som privatpersoner blir påført som følge av andre privatpersoners erstatningsbetingende handlinger. Voldsoffererstatningsordningen representerer et unntak fra dette utgangspunktet. I saker omfattet av voldsoffererstatningsloven, trer staten inn og betaler voldsoffererstatning dersom skadevolderen er ukjent eller ute av stand til å gjøre opp for seg. Ordningen gjelder imidlertid med noen begrensninger, blant annet er det en øvre grense for hvor mye som kan gis i voldsoffererstatning.

Den øvre grensen for voldsoffererstatning har blitt endret en rekke ganger. Det er bestemmelsene som gjaldt på *handlingstidspunktet* som avgjør hvor mye man maksimalt kan få i voldsoffererstatning. For

handling som skjedde i 1999 er den øvre grensen for hvor mye man kan få i voldsoffererstatning 200 000 kroner. Det gjelder altså helt uavhengig av hvor mye gjerningsmannen er dømt til å betale i erstatning til ofrene.

I forslaget ber representantene om at det i gjenopptakelsessaker skal være domstidspunktet som avgjør hvilke regler som gjelder i voldsoffererstatningssaken.

Jeg har forståelse for at utfallet i saken ovenfor kan oppleves urimelig og utløse et ønske om å endre rettsreglene på feltet. Likevel vil jeg fraråde at loven endres i tråd med representantforslaget. Voldsoffererstatningsloven er allerede i dag komplisert. Å lage særregler for gjenopptakelsessaker vil gjøre loven enda mer uoversiktlig. Beslutter man at dagens øvre grense for voldsoffererstatning skal få tilbakevirkende kraft, men bare for saker som gjenopptas, vil det slå urimelig ut for andre saker. Ser man for eksempel for seg at et annet barn ble drept samme dag som Kristin Juel Johannessen, men at gjerningsmannen i den saken ble dømt allerede i 2003 til å betale 4,6 mill. kroner i erstatning, ville disse etterlatte bare ha krav på 200 000 kroner i voldsoffererstatning. Det ville da fremstå urimelig om de etterlatte etter Kristin Juel Johannessen ville fått utbetalt 4,6 mill. kroner i voldsoffererstatning, utelukkende fordi straffesaken mot mannen som drepte deres datter ble gjenopptatt. Videre vil en bestemmelse der det er domstidspunktet som avgjør hvilke voldsoffererstatningsregler som skal gjelde, innebære at saksbehandlingstiden hos politiet og domstolene blir avgjørende for hvor mye man kan få i voldsoffererstatning. Det er urimelig. Når drapet blir begått er det dessuten helt uklart når en eventuell domfellelse vil skje eller om og når en sak vil bli gjenopptatt. Voldsoffererstatningsmyndighetene vil da måtte avvise søknaden om voldsoffererstatning fordi gjerningsmannen ikke er dømt. Alternativt vil de først måtte behandle saken etter regelsettet for drapstidspunktet, og så behandle saken på nytt etter et annet regelsett dersom saken blir gjenopptatt.

Et utvalg har i NOU 2016: 9 *Rettferdig og forutsigbar – voldsskadeerstatning* foreslått at dagens øvre grense skal bestå, men at den skal få tilbakevirkende kraft slik at den gjelder for alle som søker om voldsoffererstatning etter at ny lov trer i kraft. Den øvre grensen for hvor mye man kan få i voldsoffererstatning er i dag på 60 G (5,6 mill. kroner), med adgang til å fravike i særlige tilfeller. Bestemmelsen gjelder for handlinger skjedd etter 1. januar 2011. Jeg mener utvalgets forslag vil gi uheldige utslag. Det er ikke rimelig at de som har ventet lengst med å sende inn søknad kan få dekket sitt fulle tap opp

til 5,6 mill. kroner, mens personer som var utsatt for samme handling på samme tid, for eksempel de etterlatte etter Kristin Juel Johannesen, får avkortet erstatningen sin til for eksempel 200 000 kroner fordi de søkte om voldsoffererstatning før nye regler kom. Skal dagens øvre grense for voldsoffererstatning gis tilbakevirkende kraft, mener jeg det må gjelde for alle saker, også de som allerede har fått behandlet saken sin. Da vil staten måtte bruke mye ressurser på å behandle gamle saker på nytt, og vi har liten kontroll over hvor høye utgiftene blir. Justis- og beredskapsdepartementet har anslått at utvalgets forslag vil koste 18 mill. kroner årlig. Gir vi den øvre grensen for voldsoffererstatning tilbakevirkende kraft i alle saker, vil det medføre langt høyere utgifter både til saksbehandling og utbetalinger.

Vi må huske at voldsoffererstatningsordningen er en offentlig støtteordning som er subsidiær i forhold til skadevolderens ansvar, og at det ikke er økonomisk spillerom for å la alle offentlige støtteordninger virke også for handlinger som ligger langt tilbake i tid. I forarbeidene til loven 2001 er den øvre grensen begrunnet med at det ellers blir «vanskelig å forutberegne statens utgifter», jf. Ot.prp. nr. 4 (2000–2001) Om lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m.(voldsoffererstatningsloven) punkt 5.7. I Ot.prp. nr. 10 (2007–2008) Om lov om endringer i lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m.(voldsoffererstatningsloven) står det, jf. punkt 3.14:

«Voldsoffererstatningsordningen er som redegjort for foran, subsidiær i forhold til skadevolderens ansvar. Det er ikke gitt at staten skal tre inn og erstatte hele det tapet skadelidte påføres. Selv om det vil kunne oppstå et tap som overskrider maksimumsbeløpet, vil erstatningsordningen i alle fall innebære en betydelig forbedring av ofrenes stilling.»

Statens behov for å forutberegne utgiftene blir større i tiden fremover enn det var da Ot.prp. nr. 4 (2000–2001) ble skrevet. Utgiftene til voldsoffererstatningsordningen ble mer enn femdoblet fra 2004 til 2014. Hvis en større andel av de som anmelder volds- og seksuallovbrudd søker om voldsoffererstatning, vil utgiftene øke langt mer. Når Finansdepartementet i perspektivmeldingen har gjort det klart at statens handlingsrom de neste 10–15 årene blir vesentlig mindre enn vi er blitt vant til og at det ikke er rom for å utvide alle velferdsordninger, kan jeg ikke se hvordan vi skal finne midler til å gi voldsoffererstatningslovens øvre grense tilbakevirkende kraft.

Jeg minner også om at Arbeiderpartiet satt i regjering både da voldsoffererstatningsloven kom i 2001 og da den ble endret i 2008, 2009 og 2012. Da voldsoffererstatningslovens øvre grense ble hevet til 60 G i 2012, ble det besluttet at den skulle ha virkning for straffbare handlinger som skjedde etter 1. januar 2011. På Stortinget og i justiskomiteen var det bred enighet om å følge det generelle utgangspunktet om at lover ikke gis tilbakevirkende kraft og at det er skadetidspunktet som er avgjørende for hvilken øvre grense som skal benyttes i forbindelse med voldsoffererstatningen, jf. Innst. 219 L (2011–2012).

